

Praca konkursowa w ramach XI Lubelskiego Konkursu
Statystyczno-Demograficznego Sigma Kwadrat

**Oddziaływanie pracowników z zagranicy
na rynek pracy miasta Radzyń Podlaski**

Autorzy: Aleksandra Kosińska, Klaudia Kowalewska, Patrycja Mościbrodzka,

Opiekun pracy: mgr Ewa Mackiewicz

Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jana Pawła II w Radzynie Podlaskim

2023

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Metody pracy.....	3
3. Sytuacja demograficzna miasta Radzyń Podlaski.....	4
4. Wpływ pracowników zagranicznych na lokalny rynek pracy	5
4.1. Wyniki badania ankietowego	6
5. Podsumowanie.....	13
6. Literatura.....	14
7. Załączniki.....	15

1. WSTĘP

Sytuacja geopolityczna ostatnich lat znacząco wpłynęła na obecność w Polsce osób obcego pochodzenia. Z pewnością, osoby te w większości wybierają za swoje miejsce docelowe duże miasta, właśnie ze względu na rynek pracy. Nasze miasto pod względem liczby ludności należy do małych miast, a tych w Polsce jest najwięcej. Rynek pracy wydaje się być nasyconym, czego odzwierciedleniem jest systematyczny odpływ ludności głównie w wieku produkcyjnym z naszego miasta. Główne przyczyny odpływu młodej ludności to poszukiwanie pracy oraz edukacja. Nie spodziewamy się zatem znaczącej obecności osób obcego pochodzenia w strukturze zatrudnionych ale jednak spotykamy na ulicach naszego miasta ludność z zagranicy. Wiemy również, że w Radzynie Podlaskim zamieszkuje ludność pochodzenia ukraińskiego już od czasu rozpoczęcia konfliktu na Ukrainie. Te wszystkie okoliczności wpłynęły na wybór przez nas tego zagadnienia. Ponad to, jesteśmy uczennicami technikum logistycznego, a nasz kierunek jest bezpośrednio związany z rynkiem pracy. Rynek pracy to przecież relacje między popytem na pracę a podażą pracy. Tworzą go zarówno poszukujący pracy, jak i przedsiębiorcy tworzący miejsca pracy i potrzebujący siły roboczej.

Celem naszej pracy jest sprawdzenie czy obecność obcokrajowców na lokalnym rynku pracy wpływa na niego pozytywnie czy negatywnie, a może jest całkowicie obojętna. Jak obcokrajowcy radzą sobie w naszym kraju oraz jakie relacje mają z obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej w kontekście zawodowym.

2. METODY PRACY

Przystępując do pracy nad tym tematem, starałyśmy się pozyskać jak najbardziej wiarygodne i rzetelne dane. Rynek pracy tworzy ogół procesów związanych z zatrudnianiem i zwalnianiem pracowników, a także ogół czynników mających wpływ na popyt i podaż na pracę, warunki zatrudnienia czy poziom płac. Zdajemy sobie także sprawę z tego, że oprócz oficjalnego rynku pracy mamy jeszcze pracę „na czarno”, w związku z tym nie mogliśmy dotrzeć do pewnych informacji, które nas interesowały.

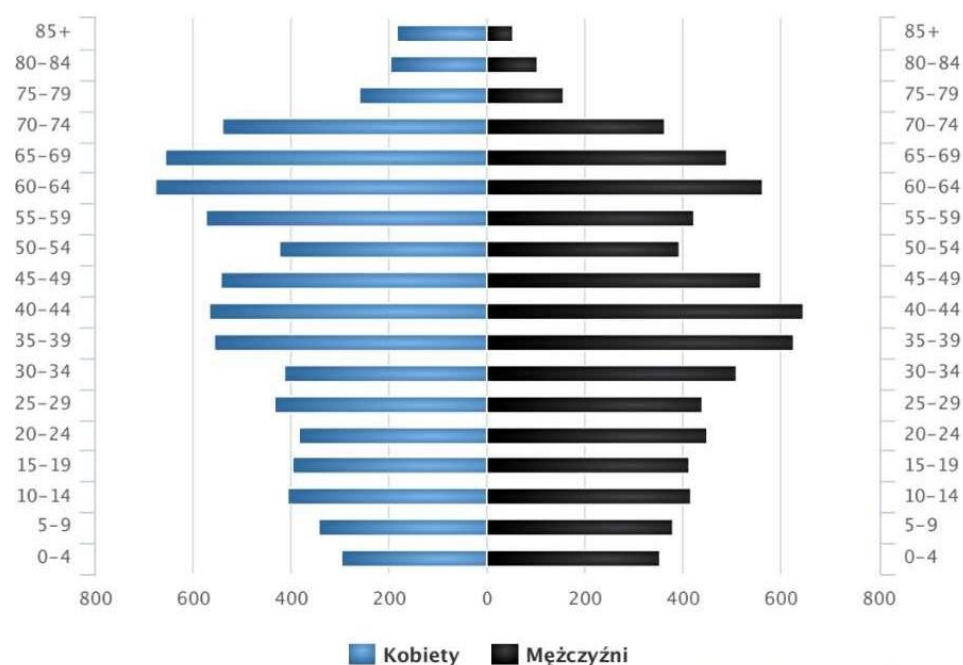
Składową rynku pracy są również instytucje, które mają wpływ na jego kształtowanie, dlatego też poszukiwałyśmy informacji dostępnych w Urzędzie Pracy jaki jest w naszym mieście.

Ze względu na wytyczne dotyczące wykonania zadania, opracowałyśmy arkusz badania ankietowego. Formularze ankiety wykonałyśmy w formie papierowej. Jej celem było zebranie informacji, w naszej ocenie niezbędnych z perspektywy celu naszej pracy. Ankiety te dostarczyłyśmy do różnych przedsiębiorstw, zarówno przemysłowych jak i usługowych, tak aby uzyskać informacje z różnych miejsc zatrudniających

pracowników. Były one kierowane do podmiotów gospodarczych, o których już wiedzieliśmy, że pracują tam osoby innego pochodzenia niż polskie, a te firmy, które nie zatrudniają obcokrajowców nie były objęte badaniem ankietowym. Informacje o zatrudnieniu osób obcego pochodzenia uzyskaliśmy na podstawie własnych obserwacji ale także wywiadów, które przeprowadziłyśmy w największych przedsiębiorstwach w naszym mieście.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA MIASTA RADZYŃ PODLASKI

Charakter regionu, poziom rozwoju gospodarczego oraz sytuacja demograficzna wydają się być głównymi czynnikami kształtującymi rynek pracy danego obszaru. Radzyń Podlaski to miasto leżące we wschodniej Polsce, która zdecydowanie wyróżnia się rolniczym charakterem. Miasto jest siedzibą powiatu radzyńskiego a także siedzibą gminy miejskiej Radzyń Podlaski. Jest to małe miasto liczące 15 182 mieszkańców. Od wielu lat występuje tu odpływ ludności. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 6,1%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. W strukturze płci dominują kobiety. Stanowią one 51,6% społeczeństwa, a 48,4% to mężczyźni.

Wyk.1. Piramida wieku mieszkańców Radzyna Podlaskiego w 2021r. (źródło: GUS)

Radzyń Podlaski ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -83 osób. Odpowiada to wskaźnikowi przyrostu naturalnego na poziomie -5,41%. W 2021 roku zameldowało się w Radzynie Podlaskim 122 nowych mieszkańców, jednocześnie odnotowano 238

wymeldowań. Wynika z tego ujemne saldo migracji wewnętrznych, które dla Radzyna Podlaskiego wyniosło -116. W tym też roku 5 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowanie za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 4.

W Radzynie Podlaskim na 1000 mieszkańców pracuje 355 osób. 56,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 43,5% to mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane, które najczęściej definiowane jest jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji) w Radzynie Podlaskim wynosiło w 2021 roku 7,4% (8,0% wśród kobiet i 7,0% wśród mężczyzn). Jest to nieznacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa lubelskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Radzyna Podlaskiego 602 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 1 117 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 515.

57,1% aktywnych zawodowo mieszkańców Radzyna Podlaskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 15,6% w przemyśle i budownictwie, a 8,5% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

4. WPLYW PRACOWNIKÓW ZAGRANICZNYCH NA LOKALNY RYNEK PRACY

Informacje niezbędne do analizy wpływu osób z zagranicy na rynek pracy naszego miasta uzyskaliśmy z różnych źródeł i w różny sposób. Analizowaliśmy dane dostępne w Urzędzie Pracy oraz pozyskane w wyniku własnych obserwacji. Przeprowadziliśmy wywiad z pracownikiem administracyjnym największego przedsiębiorstwa w Radzynie Podlaskim „Dr Gerard” Sp. z o. o. Zakład Produkcyjny oraz z pracownikami innych podmiotów gospodarczych. Głównym działaniem było jednak przeprowadzenie badania ankietowego wśród osób pracujących w różnych zakładach pracy.

Osoby z zagranicy nie mają wielkiego udziału w tworzeniu naszego rynku pracy. Okazuje się, że „Dr Gerard” Sp.z o. o. Zakład Produkcyjny posiada 3 agencje pracy tymczasowej. Agencje te zatrudniają pracowników z następujących krajów: Filipiny, Indonezja, Ukraina, Kenia, Uganda, Nigeria, Białoruś, Zimbabwe, Rosja, a nawet Kirgistan i Tadżykistan. Firma zatrudnia na chwilę obecną 35 osób (8 mężczyzn, 27 kobiet). Dla porównania w lutym tego roku pracowało 62 osoby obcego pochodzenia. Liczba zatrudnionych przez agencję osób zmienia się w zależności od ilości zamówień.

Pracownicy zatrudniani są na bardzo różny okres: rok, 2 lata, czasem tydzień a nawet zdarzyło się, że zaledwie 3 dni.

Ponad to z naszych obserwacji wynika, że w Radzynie Podlaskim osoby z zagranicy pracują także w lokalach gastronomicznych. Jest to 5 osób narodowości tureckiej oraz 2 osoby pochodzenia wietnamskiego. Wiemy również, że znaczna grupa cudzoziemców podejmuje pracę w branży budowlanej, jednak nie mogliśmy uzyskać na ten temat wiarygodnych informacji, głównie z tej przyczyny, że firmy te pracują poza Radzynie Podlaskim.

Wśród osób z zagranicy są również osoby bezrobotne. Według danych uzyskanych z Urzędu Pracy w Radzynie Podlaskim bezrobotni cudzoziemcy liczą 30 osób, w tym nie ma ani jednej osoby z prawem do zasiłku.

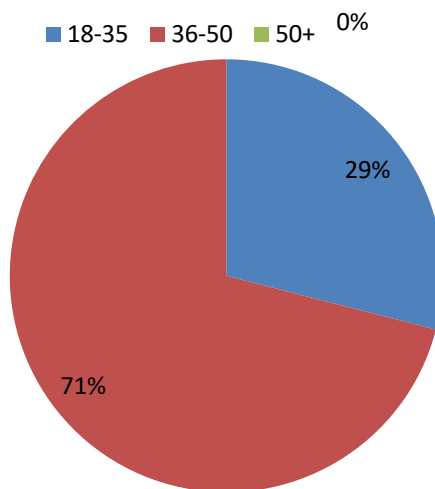
4.1. Wyniki badania ankietowego.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w wybranej przez nas grupie osób, które w pracy mają kontakt z osobami z zagranicy. W ankiecie wzięły udział 53 osoby. W zdecydowanej większości były to osoby w wieku 36-50 lat, stanowiły one 71% ankietowanych. Pozostała grupa osób, która wzięła udział w ankiecie, to młodsza grupa w wieku 18-35 lat. Osoby w wieku powyżej 50 lat nie wzięły udziału w badaniu.

Tab.1. Struktura wieku ankietowanej grupy badawczej

Wiek ankietowanych	Liczba osób w procentach w odniesieniu do wszystkich ankietowanych
18-35	29%
36-50	71%
50+	0%

Źródło: Opracowanie własne.

Wyk.2. Struktura wieku ankietowanej grupy badawczej.

Wszyscy ankietowani są pracownikami zatrudnianymi w różnych podmiotach gospodarczych. Nie miałyśmy możliwości uzyskania informacji do właścicieli firm.

Tab.2. Stanowisko w przedsiębiorstwie ankietowanej grupy badawczej.

Stanowisko w przedsiębiorstwie	Liczba osób w procentach w odniesieniu do wszystkich ankiet
Właściciel	0%
Pracownik	100%

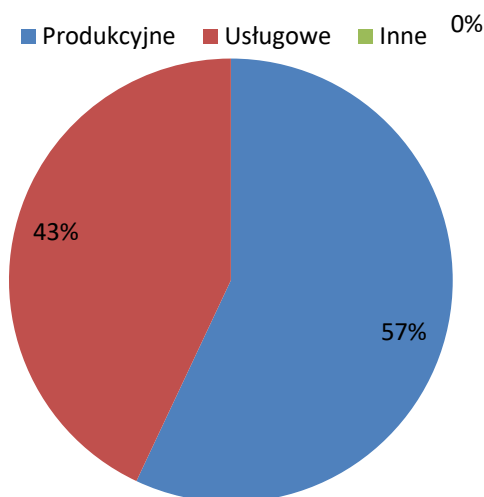
Źródło: Opracowanie własne.

Zdecydowana większość ankietowanych pracuje w przedsiębiorstwach o charakterze produkcyjnym. Stanowią oni 57% ankietowanych. Pozostałe osoby, 43% pracują w punktach usługowych.

Tab.3. Charakter przedsiębiorstwa ankietowanej grupy badawczej.

Charakter przedsiębiorstwa	Podział w procentach w odniesieniu do wszystkich ankiet
Produkcyjne	57%
Usługowe	43%
Inne	0%

Źródło: Opracowanie własne.

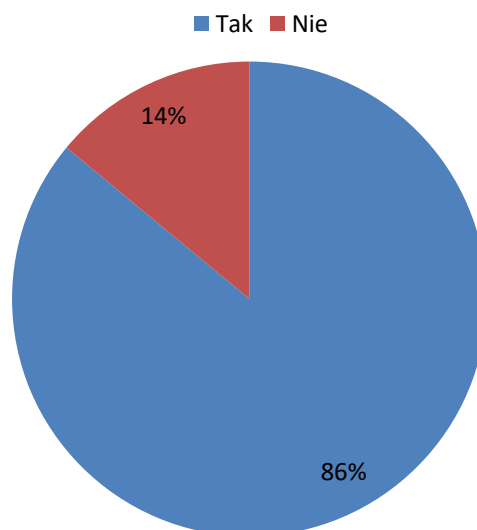
Wyk.3. Charakterystyka przedsiębiorstwa ankietowanej grupy badawczej.

W zdecydowanej większości badanych zakładów pracy, są zatrudniane osoby innego pochodzenia niż polskie. 86% ankietowanych wskazało, że w ich miejscu pracy pracują osoby z zagranicy.

Tab.4. Udział osób pochodzenia innego niż polskie w przedsiębiorstwie.

Obecność w zakładzie pracy osób z zagranicy	Liczba osób w procentach w odniesieniu do wszystkich ankiet
Tak	86%
Nie	14%

Źródło: Opracowanie własne.

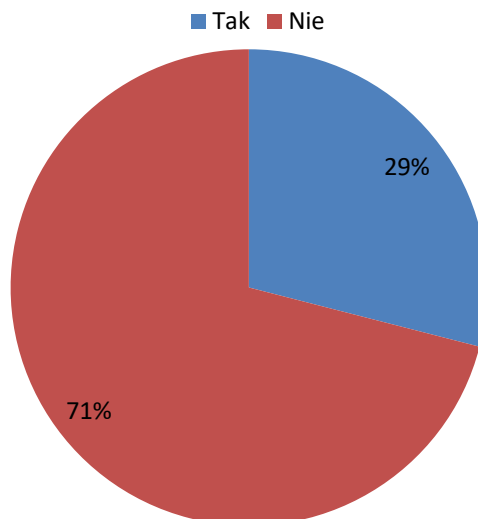
Wyk.4. Udział osób pochodzenia innego niż polskie w przedsiębiorstwie.

Znając sytuację na rynku pracy oraz sytuację migrantów wydaje nam się, że większość z nich pracuje w innym zawodzie, niż ten wyuczony. 71% ankietowanych wskazało, że cudzoziemcy rzeczywiście nie podejmują pracy odpowiedniej ze swoim wykształceniem. Osoby, które pracują zgodnie ze swoim wykształceniem stanowią wg ankietowanych 29%. Są to głównie pracownicy gastronomii.

Tab.5. Praca podejmowana zgodnie z wykształceniem przez osoby innego pochodzenia niż polskie.

Podjęcie pracy zgodnej ze swoim wykształceniem	Liczba osób w procentach w odniesieniu do wszystkich ankiet
Tak	29%
Nie	71%

Źródło: Opracowanie własne.

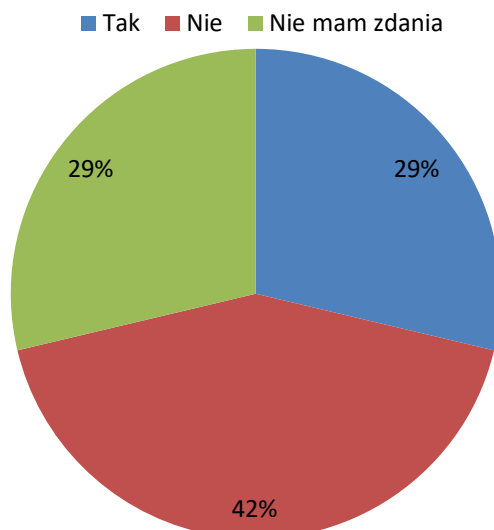
Wyk.5. Praca podejmowana zgodnie z wykształceniem przez osoby innego pochodzenia niż polskie.

Z pewnością największym problemem dla pracowników cudzoziemskich jest bariera językowa. Z informacji zamieszczonych na stronach Urzędu ds. Cudzoziemców wynika, że zdecydowana większość ludności obcego pochodzenia chce nauczyć się języka polskiego. Jest to dla nich motywacja do lepszej i wydajniejszej pracy, a to bezpośrednio przekłada się na wysoki poziom produkcji. Zdajemy sobie sprawę także z tego, że w pewnych sytuacjach, np. ze względu na charakter podejmowanej pracy, a także czas jej trwania znajomość języka nie jest kluczowym czynnikiem. Dla 42% osób, wśród których przeprowadzono badanie ankietowe, brak znajomości języka nie jest przeszkodą w komunikacji, a więc i efektywnej pracy. Jednak 29 % ankietowanych osób wskazało, że brak znajomości języka polskiego wśród osób obcego pochodzenia jest kłopotliwe w pracy. Taki sam udział ankietowanych (29%) nie potrafił jednoznacznie określić znaczenia znajomości języka polskiego lub właściwie jej braku wśród pracowników innej narodowości na jakość pracy.

Tab.6. Brak znajomości języka jako przeszkoda w pracy

Brak znajomości języka jest przeszkodą w pracy (praca, komunikacja)	Podział w procentach w odniesieniu do wszystkich ankiet
Tak	29%
Nie	42%
Nie mam zdania	29%

Źródło: Opracowanie własne.

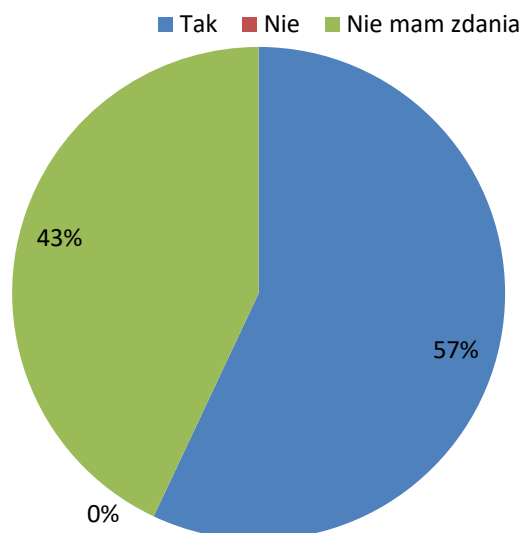
Wyk.6. Brak znajomości języka jako przeszkoda w pracy.

W większości ankietowani doceniają starania pracowników obcej narodowości. 57% ankietowanych odpowiedziało, że obcokrajowcy starannie wykonują swoją pracę. Nikt z objętych badaniem ankietowym nie wypowiedział się negatywnie w tej kwestii. Pozostała grupa badanych, czyli 43% nie ma zdania na ten temat.

Tab.7. Praca wykonywana przez osoby pochodzenia innego niż polskie.

Czy obcokrajowcy dobrze, starannie wykonują swoją pracę?	Liczba osób w procentach w odniesieniu do wszystkich ankiet
Tak	57%
Nie	0%
Nie mam zdania	43%

Źródło: Opracowanie własne.

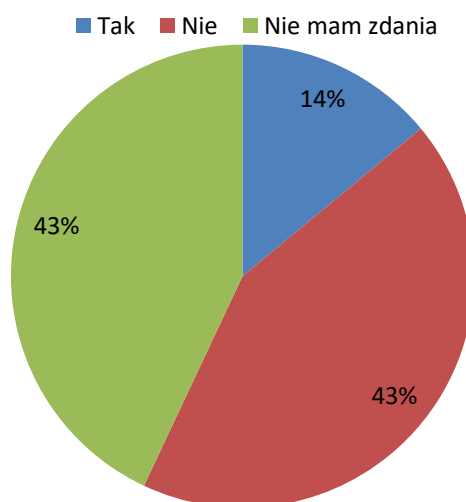
Wyk.7. Praca wykonywana przez osoby pochodzenia innego niż polskie.

Dwie grupy ankietowane, obie liczyły po 43%, odpowiedziały, że osoby innego pochodzenia niż polskie nie zajmują miejsc pracy Polakom bądź nie mają zdania na ten temat. 14% ankietowanych uważa jednak, że obcokrajowcy zajmują miejsca pracy lokalnym mieszkańcom. Wydaje się zatem, że mieszkańcy Radzyna Podlaskiego i osoby tu pracujące w zdecydowanej większości nie obawiają się o swoje stanowiska pracy. Cudzoziemcy nie są w stanie wypełnić luki na lokalnym rynku pracy.

Tab.8. Zajęcie miejsc pracy lokalnym mieszkańcom przez osoby innego pochodzenia niż polskie.

Obcokrajowcy zajmują miejsca pracy lokalnym mieszkańcom	Liczba osób w procentach w odniesieniu do wszystkich ankiet
Tak	14%
Nie	43%
Nie mam zdania	43%

Źródło: Opracowanie własne.

Wyk.8. Zajęcie miejsc pracy lokalnym mieszkańcom przez osoby innego pochodzenia niż polskie.

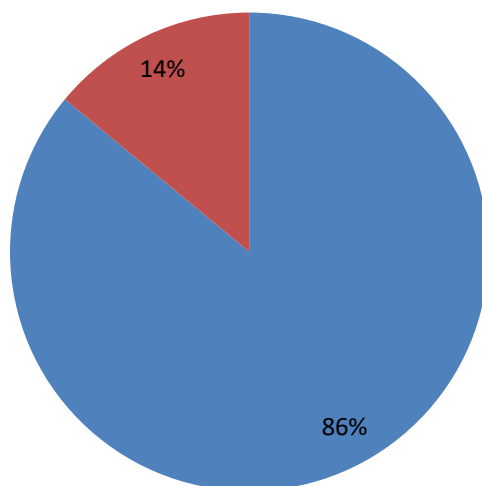
Kolejną kwestią podejmowaną przez nas w badaniu są stosunki społeczne między ludnością lokalną a ludnością cudzoziemską na rynku pracy. Relacje między pracownikami z pewnością są ważną kwestią zarówno dla pracodawców jak i pracowników. Z badań wynika, że w pracy nie chodzi jedynie o pieniądze. Jakbyśmy mieli układać ranking elementów, które liczą się w pracy najbardziej, to bardzo wysoko postawilibyśmy relacje, które łączą nas z innymi osobami, tym bardziej jeśli jesteśmy zdani na pracę w zespole i grupową realizację zadań. Wzrasta wtedy efektywność pracy, a na tym zależy pracodawcom. Zdecydowana większość osób objętych badaniem ankietowym, bo aż 86%, oznajmiła, że bardzo dobrze współpracuje im się z osobami innego pochodzenia niż polskie. 14 % ankietowanych osób wypowiedziało się negatywnie na relacje w pracy z obcokrajowcami. Możemy wnioskować, że to są te osoby (14%) które uważają, że osoby innej narodowości odbierają miejsca pracy lokalnej ludności.

Tab.9. Ocena współpracy Polaków z osobami innego pochodzenia niż polskie.

Czy Panu/Pani dobrze współpracuje się z obcokrajowcami?	Liczba osób w procentach w odniesieniu do wszystkich ankiet
Tak	86%
Nie	14%
Nie mam zdania	0%

Źródło: Opracowanie własne.

0% ■ Tak ■ Nie ■ Nie mam zdania

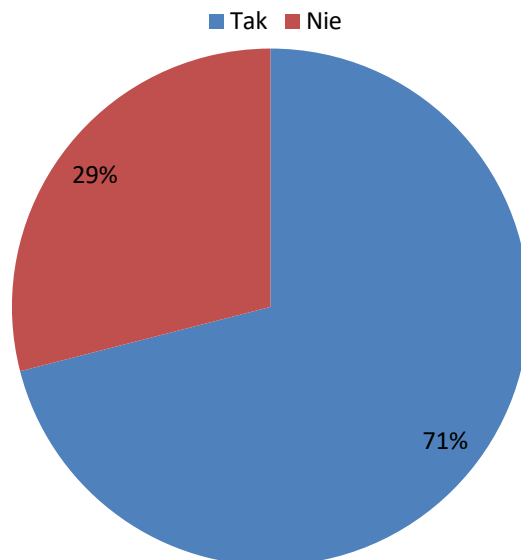
Wyk.9. Ocena współpracy Polaków z osobami innego pochodzenia niż polskie.

Mimo, iż w większości ankietowani mają pozytywny stosunek do pracujących na rynku lokalnym cudzoziemców, to jednak 29% badanych nie chciałoby ich zatrudnić we własnej firmie. Większość ankietowanych -71% odpowiedziało jednak, że chętnie zatrudniłoby osobę z zagranicy w swojej firmie, jeśli by taką posiadała.

Tab.10. Zatrudnienie osoby pochodzenia innego niż polskie przez Polaków.

Czy Pan/Pani zatrudniłby osobę z zagranicy w swojej firmie?	Liczba osób w procentach w odniesieniu do wszystkich ankiet
Tak	71%
Nie	29%

Źródło: Opracowanie własne.

Wyk.10. Zatrudnienie osoby pochodzenia innego niż polskie przez Polaków.

5. PODSUMOWANIE

Staraliśmy się pozyskać informacje z różnych źródeł i w różny sposób, po to aby stworzyć jak najbardziej rzeczywisty obraz roli osób obcego pochodzenia w kształtowaniu lokalnego rynku pracy. Na podstawie przeprowadzonej przez nas ankiety oraz własnych obserwacji stwierdzamy, że zatrudnianie pracowników z zagranicy ma pozytywny wpływ na rynek pracy w naszym mieście - Radzynie Podlaskim. Imigranci stanowią uzupełnienie niedoborów pracowników w poszczególnych branżach gospodarki. Podejmują pracę w tych zawodach, w których mieszkańcy miasta i okolic nie chcą podejmować pracy. Z danych zebranych przez nas można wnioskować, że cudzoziemcy przyjeżdżają do naszego miasta na krótki czas i mimo braku odpowiedniego wykształcenia, podejmują pracę. Wnioskujemy także, że brak znajomości języka dla większości ankietowanych nie jest przeszkodą do komunikowania się z obcokrajowcami oraz, że przyjemnie im się z nimi współpracuje. Właśnie dzięki nim możemy poznać nową kulturę, w której się wychowali, poznać nowe języki, ich zwyczaje, jak i zawrzeć nowe znajomości. Co ważne, zatrudnienie cudzoziemców nie ma wpływu na likwidację stanowisk pracy Polaków.

6. LITERATURA

<https://poradnikpracownika.pl/-rynek-pracy-w-polsce>

https://www.polskawliczbach.pl/Radzyn_Podlaski

<https://lublin.stat.gov.pl/radzyn-podlaski-1120/>

<https://radzynpodlaski.praca.gov.pl/>

<https://radzynpodlaski.praca.gov.pl/documents/1790612/5242495/luty%202023.pdf/6c7171d0-e17a-4acb-89d6-ac0b76629660?t=1679646661531>

<https://www.instytutpm.eu/polski-rynek-pracy-relacja-miedzy-polakami-a-cudzoziemcami>

7. ZAŁĄCZNIKI

Kwestionariusz osobowy - **Oddziaływanie pracowników z zagranicy na rynek pracy miasta Radzyń Podlaski** - praca konkursowa uczniów ZSP im. Jana Pawła II w Radzynie Podlaskim w ramach XI Lubelskiego Konkursu Statystyczno- Demograficznego Sigma Kwadrat, październik 2023 r.

1. Wiek:

18-35

36-50

51+

2. Stanowisko w przedsiębiorstwie:

Właściciel

Pracownik

3. Charakter przedsiębiorstwa:

produkcyjne

usługowe

inne

4. Czy w przedsiębiorstwie pracują osoby innego pochodzenia niż polskie?

Tak

Nie

5. Jeśli tak, czy podejmują pracę zgodną ze swoim wykształceniem?

Tak

Nie

6. Jeśli tak to w jakim zawodzie?

.....

7. Czy brak znajomości języka jest przeszkodą w pracy? (praca, komunikacja)

Tak

Nie

Nie mam zdania

8. Czy Pan/Pani uważa, że obcokrajowcy dobrze, starannie wykonują swoją pracę?

Tak

Nie

Nie mam zdania

9. Czy Pan/Pani uważa, że obcokrajowcy zajmują miejsca pracy Polakom?

Tak

Nie

Nie mam zdania

10. Czy Panu/Pani dobrze współpracuje się z obcokrajowcami?

Tak

Nie

Nie pracuję z obcokrajowcami

11. Czy Pan/Pani zatrudniłby osobę z zagranicy w swojej firmie?

Tak

Nie